

ANALIZA STRATEGICĂ A APĂRĂRII

ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
STATUL MAJOR AL APĂRĂRII
DIRECȚIA PLANIFICARE STRATEGICĂ

ANALIZA STRATEGICĂ A APĂRĂRII

Cuprins

<i>Cuvântul ministrului Apărării Naționale</i>	3
<i>Cuvântul șefului Statului Major al Apărării</i>	7
<i>Introducere. Scopul și metodologia analizei strategice a apărării</i>	11
Capitolul 1. Mediul de securitate și evaluarea politico-militară	15
Implicații asupra apărării naționale	18
Nivelul de ambiție și obligațiile asumate	20
Capitolul 2. Starea armatei	23
Alocare bugetară	23
Lecții învățate	25
Transformarea Armatei României	25
Ciclul de planificare NDPP (NATO Defence Planning Process) 2022-2026	25
Planul Permanent de Apărare a României (PPAR)	26
Conceptul Apărării Naționale Consolidate	27
Documente naționale de planificare a apărării	29
Documente NATO de planificare	30
Documente și inițiative UE	31
Evaluarea capacității operaționale	34
Concluzii și propuneri privind starea armatei	34

Capitolul 3. Dezvoltarea capabilităților Armatei României	37
Necesarul de capabilități al Armatei României și direcții de dezvoltare	37
Prognoze demografice	40
Prognoze tehnologice.....	41
Planul de înzestrare a Armatei României.....	43
Capitolul 4. Analiza aspectelor non-militare și non-materiale ale apărării.....	47
Dezvoltarea componentelor non-militare	48
Dezvoltarea componentelor non-materiale.....	49
Concluzii și recomandări	53
Creșterea capacității de luptă a Armatei României.....	54
Asigurarea resurselor financiare necesare	55
Rezolvarea problemei deficitelor de încadrare cu personal și asigurarea generării rezervei.....	56
Dezvoltarea cooperării interinstituționale pentru apărarea națională.....	56
Dezvoltarea industriei de apărare.....	57
Dezvoltarea infrastructurii	58
Pregătirea economiei și teritoriului pentru apărare.....	58
Implementarea progresului tehnologic.....	59
Valorificarea unor factori non-militari și non-materiali.....	59

Cuvântul ministrului apărării naționale

În urmă cu 5 ani, Ministerul Apărării Naționale din România a emis prima sa Analiză Strategică a Apărării, document care a marcat începutul unui nou proces de reflecție și de transformare a apărării naționale. Între timp, contextul internațional de securitate s-a schimbat profund, iar echilibrul geopolitic a devenit tot mai fragil.

Caracterul imprevizibil accentuat al evenimentelor din ultimii ani, alături de dinamica accelerată a schimbărilor din toate domeniile au generat amenințări și vulnerabilități fără precedent. Mediul internațional de securitate este astăzi mai complex, mai volatil și considerabil mai dificil de anticipat.

Invazia la scară largă a Federației Ruse în Ucraina, declanșată în anul 2022, a reconfigurat arhitectura europeană de securitate și a readus conflictul convențional de mare pe continent. În același timp, competiția strategică dintre marile centre de putere s-a intensificat, iar consensul care a stat la baza

ordinii internaționale postbelice s-a erodat. Fenomenele hibride s-au diversificat, iar revoluția tehnologică – în special în domeniul inteligenței artificiale, al spațiului cibernetic și al sistemelor moderne de armament – evoluează într-un ritm fără precedent.

Într-un astfel de context, nu ne putem permite nicio formă de pasivitate în domeniul apărării naționale, standardul pe care ni-l asumăm este performanța la cel mai înalt nivel. Apărarea nu mai poate reveni exclusiv Armatei, indiferent de gradul său de pregătire și profesionalism. Provocările actuale, de natură convențională și hibridă, impun o abordare integrată și un efort coordonat la nivelul întregii societăți.

Mandatați de Președintele României, am realizat o evaluare strategică amplă a apărării naționale, menită să clarifice rolurile, capacitățile și reformele necesare pentru a răspunde provocărilor și oportunităților secolului XXI, cu accent pe evoluțiile relevante din ultimii patru ani. Analiza a vizat toate dimensiunile apărării, într-un demers riguros și colaborativ. Noua ediție reprezintă o actualizare substanțială a documentului anterior: confirmă direcțiile stabilite, le revizuieste și le adaptează noilor cerințe operaționale, tehnologice și geopolitice.

Prezentul document depășește cadrul unei simple analize. Este un demers transformațional, menit să consolideze capacitatea de descurajare prin creșterea gradului de pregătire pentru apărare. Astfel, propunem întărirea rezilienței interne, concomitent cu dezvoltarea unei forțe moderne, interoperabile și credibile, având NATO în centrul arhitecturii de securitate și valorificând pe deplin oportunitățile oferite la nivelul Uniunii Europene.

Evaluarea prevede, de asemenea, asigurarea încadrării necesare, măsuri pentru creșterea atractivității și retenției personalului în sistem, intensificarea instruirii, modernizarea infrastructurii militare și consolidarea culturii de securitate. Lecțiile desprinse din conflictul din Ucraina sunt clare: capacitatea de inovare și adaptare trebuie să țină pasul cu dinamica situațiilor de criză. Într-o

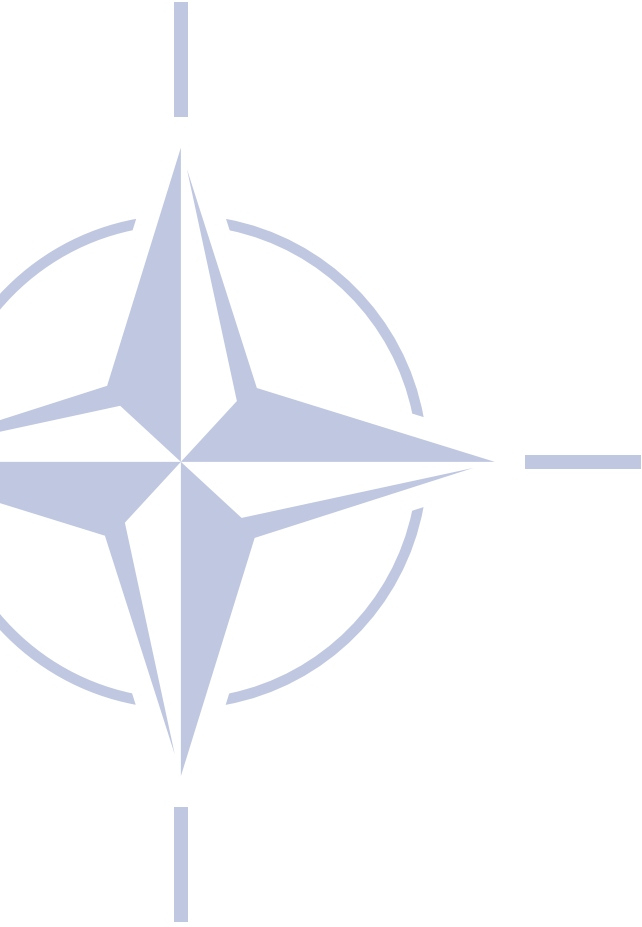
lume în care tehnologia evoluează mai rapid ca oricând în istorie, și noi trebuie să ne transformăm într-un ritm adaptat.

Alocarea a 2,26% din PIB pentru apărare în anul 2025, cu perspectiva unei creșteri graduale până la 5% până în 2035, asigură cadrul financiar necesar pentru implementarea sustenabilă și eficientă a acestor obiective. Este o dovadă concretă că securitatea României este tratată cu responsabilitatea impusă de realitățile europene și internaționale, dar și o investiție în credibilitatea statului român.

Poziția strategică a țării noastre în regiunea Mării Negre generează atât oportunități, cât și provocări, abordate în mod integrat în cadrul prezentei Analize. Astfel, documentul strategic de față este un punct de reper într-un proces continuu de adaptare, dar și un angajament politic și instituțional.

Adresez mulțumiri echipei multidisciplinare – militari, experți civili, reprezentanți ai ministerelor și ai societății civile – care a contribuit la elaborarea acestei analize. Profesionalismul și dedicarea lor au făcut posibil acest demers, demonstrând că o abordare cuprinzătoare este esențială pentru coerența și sustenabilitatea unei viziuni pe termen lung.

RADU-DINEL MIRUȚĂ
MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE

Cuvântul șefului Statului Major al Apărării

Analiza Strategică a Apărării 2025 prezintă concluziile și direcțiile de acțiune rezultate dintr-un proces amplu de evaluare a modului în care Armata României trebuie să se adapteze la cerințele actualului context strategic.

Evoluțiile majore din mediul internațional de securitate, deciziile și planificarea strategică la nivelul NATO, precum și angajamentele asumate de România în cadrul Alianței Nord-Atlantice și al Uniunii Europene constituie repere esențiale pentru stabilirea și ierarhizarea priorităților în domeniul apărării. Aceștia li se adaugă transformările în natura conflictelor – marcate de acțiuni hibride și de impactul noilor tehnologii asupra modului de ducere a războiului – precum și o serie de factori non-materiali și de natură non-militară, care generează schimbări profunde la nivel societal, cu evoluții semnificative și dificil de anticipat.

În prezent, prioritățile instrumentului militar vizează consolidarea capacității defensive a statului român. Prin politici guvernamentale adecvate, trebuie asigurat cadrul necesar dezvoltării capacității de descurajare și răspuns la întreaga gamă de amenințări la adresa securității naționale.

În sprijinul exercitării controlului democratic civil asupra Forțelor Armate, documentul oferă decidentului politic instrumente pentru fundamentarea unor hotărâri esențiale privind misiunile, resursele necesare și modalitatea de alocare a acestora. Creșterea substanțială a capabilităților impune asigurarea unui nivel adecvat al resurselor, atât din perspectivă cantitativă, cât și calitativă. Concluziile evaluării indică necesitatea majorării fondurilor alocate apărării.

Pe baza direcțiilor formulate, vor fi revizuite structura de forțe și procesul de dezvoltare a capabilităților, urmând a fi implementate măsuri pentru creșterea capacității operaționale și a nivelului de eficiență a forțelor armate. Totodată, vor fi avute în vedere încadrarea structurilor, constituirea rezervei, creșterea atractivității profesiei militare și consolidarea retenției personalului.

Recomandările vizează, de asemenea, dezvoltarea infrastructurii – inclusiv pentru mobilitate militară –, pregătirea economiei și a teritoriului pentru apărare, consolidarea cooperării interinstituționale și susținerea industriei naționale de apărare. Valorificarea factorilor non-militari devine esențială pentru întărirea rezilienței societății românești, în fața schimbărilor politice, economice și sociale care pot afecta interesele strategice ale României.

Direcțiile rezultate vor fi transpuse prin actualizarea programului de transformare a Armatei României, prin adaptarea cadrului legislativ și prin integrarea acestora în documente de planificare și măsuri concrete, atât la nivelul Ministerului Apărării Naționale, cât și în cadrul celorlalte instituții relevante ale sistemului național de securitate.

În actualul climat internațional, caracterizat de conflicte majore, reasezări strategice și creșterea utilizării forței militare ca instrument de politică externă, Analiza Strategică a Apărării oferă soluții fundamentate pentru consolidarea capacității sistemului național de apărare.

GENERAL GHEORGHÎĂ VLAD
ȘEFUL STATULUI MAJOR AL APĂRĂRII

Introducere

SCOPUL ȘI METODOLOGIA ANALIZEI STRATEGICE A APĂRĂRII

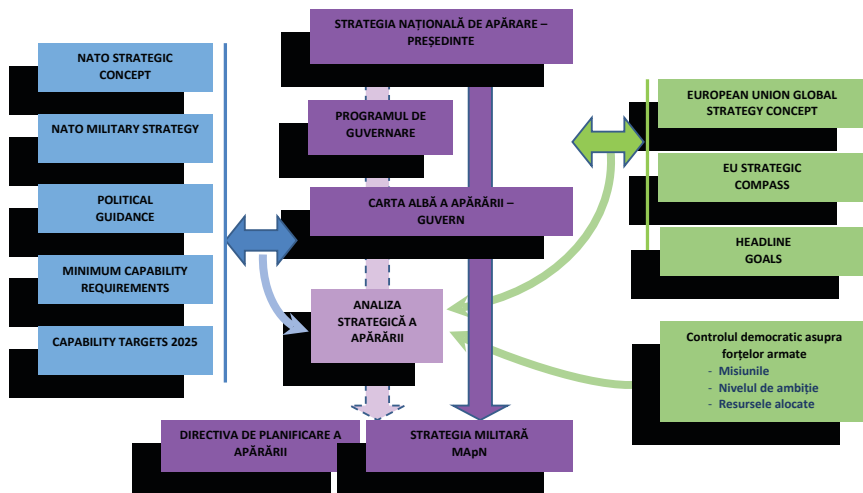
În anul 2020, Ministerul Apărării Naționale a elaborat Analiza Strategică a Apărării (ASA), având ca obiectiv adaptarea structurii de forțe la riscurile și amenințările probabile, în vederea îndeplinirii obiectivelor naționale de securitate ale României. Pe baza recomandărilor formulate atunci a fost aprobat „Programul privind transformarea, dezvoltarea și înzestrarea Armatei României până în anul 2040”, document care asigură planificarea pe termen mediu și lung a dezvoltării capabilităților și a unei structuri de forțe capabile să promoveze și să protejeze interesele naționale.

Actuala Analiză Strategică a Apărării urmărește formularea de recomandări pentru gestionarea provocărilor la adresa securității naționale, prin adaptarea Armatei României la noul context strategic, marcat de schimbări semnificative în mediul internațional de securitate. Totodată, documentul vizează alinierea structurii de forțe la cerințele generate de noile angajamente asumate în cadrul NATO și al Uniunii Europene. Recomandările rezultate vor fundamenta actualizarea planurilor de dezvoltare în acord cu realitățile actuale.

În spiritul controlului democratic asupra Forțelor Armate, autoritățile politice – legislativă și executivă – au responsabilitatea stabilirii a trei repere fundamentale care orientează activitatea Armatei României: misiunile de îndeplinit, nivelul de ambiție și resursele alocate.

Elaborarea prezentei analize are la bază evoluțiile conceptuale naționale și pe cele din cadrul NATO, determinate de transformarea paradigmei pace–criză–conflict în modelare –descurajare–contestare–pregătire–apărare, de tranziția planificării aliate către planurile derivate din Conceptul NATO de Descurajare și Apărare a Zonei Euroatlantice, de asumarea unor noilor ținte de capabilități, precum și de prezența forțelor aliate și parteneri pe teritoriul național.

Concluziile și recomandările analizei oferă o imagine de ansamblu asupra capacității de a îndeplini cerințele apărării naționale și evidențiază necesități suplimentare, generate de gestionarea provocărilor de securitate actuale și anticipate.

Corelarea Analizei Strategice a Apărării cu documentele naționale și aliate de planificare este ilustrată în figura de mai sus.

Analiza a fost realizată în raport cu obiectivele menționate anterior, respectiv furnizarea unei baze de fundamentare pentru documentele de planificare a apărării și pentru actualizarea programului de dezvoltare a Armatei României. Totodată, au fost avute în vedere noile cerințe de capabilități stabilite prin planul permanent de apărare a României, planul aliat regional de apărare și țintele asumate în cadrul procesului aliat de planificare.

Metodologia utilizată a inclus evaluarea mediului de securitate și a implicațiilor operaționale, analiza evoluțiilor din perioada 2020–2024 și estimarea tendințelor pe termen mediu și lung. Au fost inventariate obligațiile rezultate din participarea la misiuni și operații desfășurate în cadrul NATO, UE, ONU, al altor organizații regionale și în format bilateral, precum și starea actuală a forțelor și nivelul de ambiție stabilit pentru apărarea națională în context aliat. În acest proces au fost definite ipoteze de planificare și dezvoltate scenarii strategice, analizate cerințele de capabilități necesare îndeplinirii misiunilor și corelate necesitățile identificate cu proiecțiile de resurse. Demersul analitic astfel derulat a fundamentat concluziile și recomandările formulate în cadrul prezentei analize.

În etapa de elaborare au fost organizate consultări cu mediul academic și cu centre de studii avansate în domeniul securității și relațiilor internaționale, focalizate pe analiza și prognoza evoluțiilor mediului de securitate. De asemenea, au avut loc discuții cu structurile asociative ale cadrelor militare în rezervă și în retragere, pe teme precum atractivitatea profesiei militare, recrutarea, retenția, pregătirea inițială, formarea continuă și reforma învățământului militar, precum și modalitățile de asigurare a resursei umane active și de rezervă. Totodată, au fost consultate instituțiile cu atribuții în domeniul apărării, în special structurile implicate în elaborarea și punerea în aplicare a planului de apărare a României.

Capitolul 1

MEDIUL DE SECURITATE ȘI EVALUAREA POLITICO-MILITARĂ

Mediul de securitate actual este caracterizat de suprapunerea unor riscuri imediate cu evoluții critice pe termen mediu și lung. La nivel global, dinamica conflictelor majore și creșterea volatilității strategice determină reșezarea continuă a priorităților marilor centre de putere. Suprapunerea crizelor și accentuarea fragmentării geopolitice, atât la nivel regional, cât și global, exercită presiuni asupra ordinii internaționale consacrate și contribuie la amplificarea instabilității strategice. Actorii revizioniști contestă principiile care au stat la baza acestei ordini, în timp ce unele state adoptă abordări oportuniste și o diplomatie tranzacțională, în încercarea de a-și consolida poziția într-un sistem internațional aflat în transformare.

În plan operațional se constată revenirea utilizării forței militare ca instrument de reglementare a disputelor, reparația retoricii nucleare și consolidarea rolului informației în obținerea avantajului strategic, pe fondul extinderii utilizării inteligenței artificiale. Totodată, forțele armate sunt supuse unor procese accelerate de transformare pentru asigurarea unei capacități de reacție rapidă.

Formele de acțiune hibridă, campaniile de destabilizare, conflictele aflate la limita escaladării și războiul asimetric vor continua să fie exploatate. Tehnologiile emergente și disruptive – precum inteligența artificială, sistemele autonome și calculul cuantic – vor influența decisiv atât procesul decizional, cât și modul de utilizare a forței în spațiul de confruntare.

Federația Rusă rămâne principala amenințare la adresa securității României și a regiunii Mării Negre, atât direct, cât și indirect. Continuarea agresiunii ilegale și neprovocate împotriva Ucrainei, prin utilizarea extensivă a mijloacelor convenționale, generează riscuri semnificative pentru populația și teritoriul național. Conflictul a destabilizat profund arhitectura de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, singurul teatru de operații activ aflat în proximitatea directă a statelor membre NATO.

Instrumentul militar va continua să aibă un rol central în promovarea intereselor Federației Ruse, atât la nivel regional, cât și global. În paralel, acțiunile hibride vor urmări exploatarea vulnerabilităților statelor și organizațiilor internaționale pentru atingerea unor obiective politice și politico-militare. Un vector major al acestui tip de acțiune îl reprezintă manipularea informațională pe scară largă, în special în mediul online, cu scopul influențării percepțiilor publice și al erodării încrederii în valorile democratice și în legitimitatea Alianței Nord-Atlantice.

Pe fondul deschiderii negocierilor de aderare la UE, Republica Moldova este ținta unui război hibrid complex, derulat de Federația Rusă, care vizează susținerea preluării conducerii politice de la Chișinău de către actori politici cu disponibilitate către respectarea intereselor ruse și favorabile stopării parcursului european.

Conflictul din Ucraina continuă să reprezinte un factor major de instabilitate în regiunea Mării Negre, cu efecte semnificative asupra statelor riverane și implicații la nivel global, inclusiv prin implicarea unor actori statali și non-statali în sprijinul părților aflate în conflict.

Pentru România, Federația Rusă va rămâne o amenințare de securitate pe termen lung, atât în plan convențional, cât și în cel

hibrid, în condițiile menținerii unei posturi agresive orientate spre impunerea propriilor obiective în regiune. În acest context, este necesară consolidarea eforturilor naționale de întărire a securității pe toate palierele. România trebuie să fie pregătită să gestioneze riscurile generate de un conflict armat de amploare, desfășurat în proximitatea frontierelor sale, și să își consolideze reziliența națională.

NATO rămâne fundamentul arhitecturii de securitate euro-atlantice și principalul garant al apărării colective în Europa. Agresiunea Federației Ruse împotriva Ucrainei a evidențiat, totodată, rolul sporit al Uniunii Europene în formularea unui răspuns coerent la noile provocări, consolidând complementaritatea UE-NATO.

Evaluarea mediului de securitate impune și identificarea vulnerabilităților cu impact asupra apărării naționale, a misiunilor și a cerințelor specifice pentru Armata României. Astfel, Analiza a evidențiat necesitatea adoptării unor măsuri în domenii precum cadrul legislativ al apărării și securității naționale, alocările bugetare, asigurarea resursei umane, protecția mediului informațional, dezvoltarea industriei naționale de apărare și consolidarea culturii de securitate.

La nivel societal se manifestă tendințe de erodare a coeziunii sociale, alimentate de campanii de manipulare informațională desfășurate în special prin intermediul rețelelor sociale. Aceste acțiuni urmăresc influențarea percepțiilor publice cu privire la război și la rolul militarilor, generând atitudini care pot afecta sprijinul pentru apărarea națională. Slăbirea coeziunii sociale și influențarea comportamentelor prin astfel de mecanisme pot afecta autoritatea statului și disponibilitatea populației de a susține valorile democratice. Nivelul insuficient de reziliență în raport cu manipularea informațională reprezintă o vulnerabilitate sistemică ce poate fi exploatată pentru fragmentarea solidarității sociale.

În același timp, alte evoluții pot complica eforturile de asigurare a securității naționale, între care migrația în masă, potențiale crize economice, impactul schimbărilor climatice și riscul apariției unor noi pandemii.

Implicații asupra apărării naționale

Aceste evoluții vor avea un impact direct asupra domeniului apărării naționale. Degradarea accentuată a mediului de securitate european și global impune abordarea apărării într-o manieră integrată, la nivelul întregii societăți. În acest sens, se impune implementarea conceptului de **Apărare Națională Consolidată**. Dimensiunea consolidată a apărării presupune maximizarea capacității de răspuns a statului și a societății la toată gamă de amenințări și agresiuni, convenționale și neconvenționale. Aceasta implică integrarea coerentă a componentelor civile și militare

într-un sistem decizional și operațional unitar, coordonat la nivel național și sincronizat pe toate nivelurile de responsabilitate.

Apărarea națională consolidată presupune recalibrarea mecanismului național de răspuns prin adaptarea cadrului legislativ, a strategiilor și doctrinelor, precum și prin transformarea și modernizarea forțelor. Obiectivul este asigurarea agilității decizionale, diversificarea opțiunilor de descurajare și apărare și integrarea eficientă a tuturor instrumentelor de putere ale statului.

Implementarea conceptului va avea în vedere consolidarea mecanismelor de conducere și coordonare interinstituțională, modernizarea structurii de forțe și optimizarea proceselor de generare, regenerare și reconstituire a forțelor militare. De asemenea, sunt esențiale clarificarea și operaționalizarea principiului apărării teritoriale, revitalizarea industriei naționale de apărare, asigurarea unei resurse umane suficiente și bine pregătite, precum

și dezvoltarea culturii de securitate la nivelul societății și al conducerii politice.

Nivelul de ambiție și obligațiile asumate

În ceea ce privește nivelul de ambiție, Armata României va dispune de un pachet unic de forțe, caracterizat prin capacitate ridicată de reacție și supraviețuire, flexibilitate, reziliență și putere de lovire, destinat îndeplinirii misiunilor constituționale și onorării angajamentelor asumate în cadrul NATO, al Uniunii Europene și al altor formate internaționale la care România participă. Acest pachet va include minimum 120.000 de militari activi și o rezervă pregătită.

Configurarea și dezvoltarea capabilităților aferente acestui nivel de ambiție reflectă cerințele operaționale generate de deteriorarea mediului de securitate, de tendințele globale cu impact asupra intereselor naționale, de noile ținte de capabilități asumate și de necesitatea contracarării riscurilor care pot exploata vulnerabilitățile sistemului național de apărare.

Același pachet de forțe va sta la baza îndeplinirii tuturor obligațiilor internaționale, fiind conceput să acopere întreg spectrul de misiuni: de la descurajare și apărare colectivă, la operații de stabilitate și sprijin pentru pace, precum și la sprijinul acordat autorităților naționale în situații de urgență. În conformitate cu principiul setului unic de forțe, capabilitățile puse la dispoziția Uniunii Europene de către România sunt aceleași cu cele angajate în cadrul NATO. Totodată, Armata României participă la misiuni și inițiative sub egida ONU, OSCE, în formate regionale și bilaterale.

Armata României reprezintă componenta centrală a forțelor armate și asigură, atât în timp de pace, cât și în situații de conflict, integrarea unitară a tuturor forțelor implicate în apărarea țării. Potrivit art. 118 din Constituție, aceasta este subordonată exclusiv voinței poporului, având misiunea de a garanta suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a statului, precum și ordinea constituțională. În conformitate cu legea și cu tratatele

internaționale la care România este parte, Armata contribuie la apărarea colectivă și participă la misiuni de menținere sau restabilire a păcii.

Misiunile Armatei României sunt următoarele:

- garantarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a statului român;
- contribuția la apărarea colectivă;
- participarea la misiuni de menținere sau restabilire a păcii;
- asigurarea apărării și securității naționale;
- sprijinirea autorităților în situații de urgență și în acordarea asistenței umanitare.

Totodată, Armata României va asigura coerența și complementaritatea efortului național cu cel al statelor membre NATO și UE, precum și cu cel al partenerilor strategici și al inițiativelor regionale la care România participă.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor constituționale, Armata trebuie să fie capabilă să planifice și să execute următoarele sarcini:

- generarea, regenerarea și reconstituirea forțelor destinate apărării naționale consolidate, precum și asigurarea capacității de reacție necesare participării la activități de descurajare și, la nevoie, la apărarea independenței, suveranității și integrității teritoriale, în cadrul planurilor naționale și aliate;
- generarea și menținerea capacității de reacție pentru forțele dislocate în afara teritoriului național, în vederea participării la apărarea colectivă;
- participarea la misiuni și operații sub comandă NATO sau UE, sub mandat ONU ori OSCE, precum și în cadrul unor coaliții internaționale;
- acordarea de sprijin autorităților publice pentru protecția populației în caz de dezastre, calamități sau alte situații de urgență.

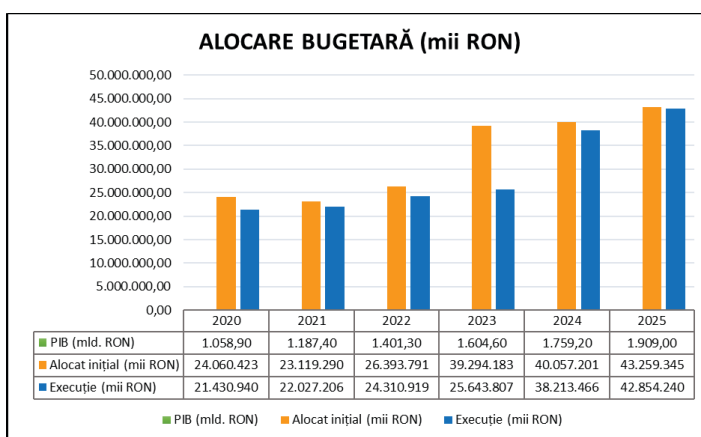
Capitolul 2

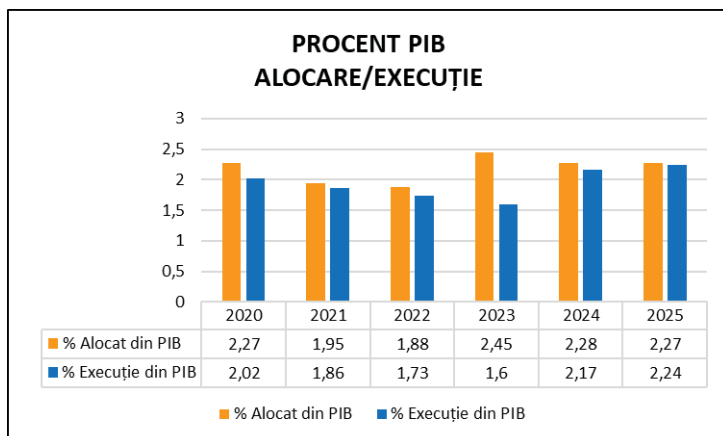
STAREA ARMATEI

Armata României parcurge un proces continuu de transformare și restructurare, menit să asigure, din perspectivă organizațională, implementarea graduală a măsurilor prevăzute în documentele programatice relevante pentru domeniul apărării.

Alocare bugetară

Alocările bugetare destinate apărării au crescut în ultimii ani, pe fondul angajamentelor asumate în cadrul NATO și al evoluțiilor geopolitice din regiune. Începând cu anul 2017, bugetul aprobat s-a situat la cel puțin 2% din PIB, însă acest prag a fost depășit în execuția bugetară doar în anii 2020 și 2024.

Războiul din Ucraina a determinat optimizarea proceselor de planificare și derulare a programelor de înzestrare, a achizițiilor publice și a susținerii cheltuielilor de operare și mentenanță. În același timp, noile ținte de capacități și cerințele suplimentare generate de deteriorarea mediului de securitate impun o revizuire a structurii și nivelului cheltuielilor de apărare. Totodată, constrângerile fiscal-bugetare la nivel național, în special pentru anul 2025, limitează capacitatea de reducere accelerată a deficitului de personal.

În Declarația Summit-ului NATO de la Haga, statele aliate au convenit asupra unui angajament de alocare a 5% din PIB pentru apărare. Din acest total, până la 3,5% din PIB va fi destinat cheltuielilor de apărare definite conform standardelor NATO, etapizat până în 2035. Diferența de până la 1,5% din PIB va acoperi cheltuieli conexe, precum protecția infrastructurii critice, apărarea cibernetică, capacitatea de reacție în situații de criză, consolidarea rezilienței, stimularea inovării și dezvoltarea industriei de apărare. Aliații și-au reafirmat, de asemenea, angajamentul de a continua sprijinul pentru Ucraina, a cărei securitate este strâns legată de securitatea euroatlantică.

Lecții învățate

La nivelul structurilor din subordinea Statului Major al Apărării (SMAp.) a fost constituită o bază de date care centralizează observațiile, bunele practici și lecțiile identificate în urma analizării conflictelor actuale. O parte dintre acestea au fost deja valorificate prin actualizarea planurilor de apărare, accelerarea programelor de înzestrare, adaptări doctrinare, modificarea normelor de consum și revizuirea procedurilor standard de operare.

Totodată, concluziile desprinse au fost integrate în scenarii de exerciții, dezbătute în cadrul conferințelor naționale și au fundamentat propuneri de modificare a unor prevederi legislative și documente programatice din domeniul apărării.

Transformarea Armatei României

Procesul de modernizare urmărește dezvoltarea și menținerea capacităților necesare, atât pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul NATO și al Uniunii Europene, cât și pentru implementarea documentelor naționale de planificare și a direcțiilor prioritare stabilite prin Directiva de planificare a apărării. Obiectivul central îl reprezintă atingerea țintelor de capacități asumate de România în cadrul Procesului NATO de planificare a apărării.

Din perspectivă operațională, procesul de modernizare are ca obiectiv asigurarea unei capacități de luptă adecvate cerințelor prevăzute în planurile naționale și aliate, precum și respectarea termenelor asumate pentru angajamentele internaționale. Acest proces presupune, totodată, implementarea standardelor NATO privind interoperabilitatea și standardizarea la nivelul Armatei României.

Ciclul de planificare NDPP (NATO Defence Planning Process) 2022-2026

Pentru prima dată de la încheierea Războiului Rece, odată cu reorientarea priorităților de la generarea de capacități pentru

operații non-articol spre cele pentru apărarea colectivă, planificarea apărării a fost corelată direct cu planificarea operațională.

Pachetul Țintelor de Capabilități 2025 (TC25), acceptat integral de România, stabilește obligațiile prin care instrumentul militar, alături de celelalte instrumente de putere – diplomatic, informațional și economic – contribuie la îndeplinirea nivelului de ambiție al Alianței, definit prin Directiva Politică a NATO, și transpune în planificarea militară obiectivele strategice ale Comandantului Suprem al Forțelor Aliate din Europa (SACEUR).

România va acționa pentru consolidarea capacității de descurajare și apărare și pentru asigurarea forțelor și mijloacelor necesare executării planurilor aliate. Prin poziția sa geostrategică, apărarea colectivă a Alianței începe, în mod direct, la granița României.

Creșterea cerințelor asumate prin TC25 presupune, pe lângă modernizarea echipamentelor, o majorare semnificativă a efectivelor. Pachetul a fost fundamentat pe ipoteza unor alocări bugetare consistente, de peste 3% din PIB pentru majoritatea Alianților, în vederea recuperării deficitelor generate de subfinanțarea din anii anteriori. Adaptarea structurii de personal la nivelul proiectat reprezintă un proces gradual, care necesită ajustări legislative suplimentare față de cele deja adoptate.

Planul Permanent de Apărare a României (PPAR)

În urma adoptării Conceptului NATO de Descurajare și Apărare în Spațiul Euroatlantic și a noilor planuri aliate, în special a planului regional întrunit pentru zona de Sud-Est, România a revizuit, în anul 2023, Planul Permanent de Apărare. Documentul actualizat a fost elaborat în format interinstituțional și reflectă evoluțiile mediului de securitate, necesitatea sincronizării cu planificarea aliată, dimensionarea adecvată a forțelor naționale și alinierea acestora la misiunile stabilite prin planurile NATO. (Planul regional SE)

Conceptul Apărării Naționale Consolidate

Apărarea Națională Consolidată cuprinde ansamblul activităților necesare pregătirii și furnizării unui răspuns integrat al statului român la situații de criză complexă sau la agresiuni îndreptate împotriva autorităților, populației, economiei ori societății, indiferent de natura acestora – convențională sau neconvențională. Conceptul include, de asemenea, măsurile destinate prevenirii și gestionării efectelor urgențelor civile și crizelor umanitare.

Acesta reprezintă un cadru integrator, menit să orienteze dezvoltarea coerentă și sustenabilă a tuturor componentelor sistemului național de apărare, astfel încât răspunsul statului să fie ferm, coordonat și oportun în fața oricărui tip de amenințare.

Necesitatea elaborării conceptului derivă din obligația României de a adopta o abordare proactivă în definirea și promovarea intereselor sale naționale, prin utilizarea coordonată a instrumentelor politice, diplomatice, militare și economice, în context aliat, european și regional. Obiectivul este consolidarea unei poziționări avantajoase din punct de vedere politic, economic și strategic, în vederea atingerii obiectivelor naționale pe termen lung.

Relevanța conceptului rezidă în setul de abordări și principii de guvernare propuse, menite să asigure coordonarea eficientă a

acțiunilor, integrarea eforturilor și sprijinul reciproc între instituțiile statului și societate.

Apărarea Națională Consolidată se fundamentează pe următoarele elemente:

- cooperare interinstituțională bazată pe o abordare integrată la nivel național;
- planificare operațională coordonată, în plan național și aliat, pentru atingerea obiectivelor strategice;
- alocarea adecvată și sustenabilă a resurselor;
- susținerea populației și pregătirea acesteia pentru gestionarea situațiilor de criză și conflict;
- pregătirea teritoriului pentru apărare;
- adaptarea și consolidarea cadrului legislativ și doctrinar.

Implementarea conceptului presupune adoptarea unui set coerent de principii care să guverneze funcționarea tuturor componentelor implicate: abordare interinstituțională a apărării; conducere și coordonare centralizată la nivel național; sincronizarea planificării; consolidarea cooperării dintre societatea civilă și forțele armate; obținerea și valorificarea superiorității informaționale; integrarea multi-domeniu a capacităților; aplicarea principiului teritorialității în apărare; responsabilitate sectorială clar definită; convergență funcțională; implicare activă a României în plan internațional.

Aplicarea acestor principii implică o schimbare de abordare la nivelul întregii societăți, inclusiv în relațiile dintre componentele Sistemului Național de Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională (SNAOPSN). Este necesară eliminarea barierelor de comunicare și a disfuncționalităților procedurale, precum și utilizarea unor instrumente comune de coordonare pentru acțiuni integrate și sprijin reciproc. Aceste mecanisme trebuie să funcționeze în toate fazele – de la activitățile desfășurate în timp de pace, inclusiv cele informative, până la gestionarea situațiilor de urgență, a crizelor și a conflictelor armate.

Conceptul de apărare teritorială, ca pilon distinct al Apărării Naționale Consolidate, va fi dezvoltat și operaționalizat. Este necesară codificarea conceptului de teritorialitate a apărării și instrumentalizarea acestuia, cu unificarea componentelor civile, militare și de infrastructură și cu integrarea dimensiunilor strategice, operaționale și tactice în utilizarea eficientă a teritoriului și resurselor în contextul conflictului armat. Forțele Teritoriale din cadrul structurii de forțe a armatei, vor fi întrebuințate la nivelul unităților administrativ teritoriale, care vor acționa în zona de responsabilitate a marilor unități, în scopul creșterii capacității de apărare a țării, consolidării rezilienței și realizării descurajării strategice.

Documente naționale de planificare a apărării

Strategia Națională de Apărare a Țării (SNAT) – reprezintă documentul de bază care fundamentează planificarea apărării la nivel național. Are ca orizont de acoperire durata unui mandat prezidențial și conține prevederi pe termen mediu și lung. De asemenea, strategia definește interesele și obiectivele naționale de securitate și trasează direcțiile majore de acțiune pentru asigurarea securității naționale.

Carta Albă a Apărării (CAAp) – transpune într-o manieră mod integrată și unitară viziunea Guvernului asupra apărării naționale, în concordanță cu obiectivele stabilite prin SNAT, fiind principalul instrument de politică și planificare în domeniu. Documentul stabilește obiectivele politicii de apărare, măsurile pentru atingerea lor, misiunile și cerințele Armatei României, direcțiile prioritare de dezvoltare a capacităților, precum și resursele financiare aferente, structurate sub forma unui plan strategic de cheltuieli pe durata mandatului guvernamental.

Strategia Militară a României (SMR) – transpune în plan operațional politica de apărare și securitate națională, definind cadrul de dezvoltare a instrumentului militar pentru apărarea armată a țării, în context aliat.

Având la bază prevederile Strategiei Naționale de Apărare a Țării, ale Cartei Albe a Apărării, precum și documentele relevante ale NATO și Uniunii Europene, SMR asigură coerența conceptuală și acțională necesară îndeplinirii misiunilor încredințate Armatei României și realizării obiectivelor stabilite prin politica de apărare.

Documentul stabilește direcțiile strategice de dezvoltare a forțelor armate și prezintă evaluarea riscurilor și amenințărilor de natură militară, misiunile și obiectivele militare naționale, prioritățile privind dezvoltarea capacităților, structura de comandă și structura de forțe, precum și principiile și conceptele strategice și operaționale care guvernează întreaga activitate militară.

Documente NATO de planificare

Conceptul Strategic al NATO din 2022 reafirmă că misiunea fundamentală a Alianței este garantarea securității colective, printr-o abordare de tip 360 de grade. Documentul confirmă menținerea celor trei sarcini esențiale: descurajarea și apărarea, prevenirea și gestionarea crizelor, precum și securitatea prin cooperare.

Totodată, subliniază necesitatea consolidării substanțiale a posturii de descurajare și apărare, ca element central al angajamentului privind apărarea colectivă. Reziliența națională și colectivă este definită drept o condiție esențială pentru îndeplinirea acestor sarcini și pentru protejarea societăților, valorilor și intereselor comune ale Alianței.

Federația Rusă este identificată drept cea mai semnificativă și directă amenințare la adresa securității aliaților și a stabilității euroatlantice, iar terorismul este calificat drept principala amenințare asimetrică la adresa cetățenilor și a prosperității internaționale. Conceptul Strategic recunoaște, de asemenea, importanța geostrategică a regiunii Mării Negre, ceea ce implică consolidarea prezenței și posturii NATO în această zonă.

Conceptul privind descurajarea și apărarea zonei euroatlantice (Concept for Deterrence and Defence of the Euro-Atlantic Area – DDA) și Conceptul fundamental de ducere a luptei (NATO Warfighting Capstone Concept – NWCC) asigură operaționalizarea **Strategiei militare a NATO**. Aceste concepte au în vedere asigurarea relevanței instrumentului militar de putere în îndeplinirea misiunilor Alianței.

Conceptul DDA integrează într-o manieră coerentă elementele esențiale ale securității aliate — dimensiunea geografică, domeniile operaționale și nivelul de pregătire și reacție al forțelor. Acesta asigură conexiunea dintre Strategia Militară a NATO și planurile operaționale, în raport cu principalele amenințări identificate — Federația Rusă și terorismul — și oferă un cadru strategic-operațional unitar pentru evaluarea riscurilor emergente și identificarea eventualelor deficiențe în postura de descurajare și în dezvoltarea capabilităților.

Conceptul NWCC reprezintă instrumentul prin care Alianța își adaptează și modernizează instrumentul militar pentru menținerea superiorității tehnologice. Implementarea sa este coordonată de Comandamentul Aliat pentru Transformare, printr-o agendă orientată către dezvoltarea operațiilor multidomeniu și accelerarea digitalizării, ca facilitator esențial al eficienței operaționale.

Documente și inițiative UE

Busola Strategică reprezintă planul de acțiune al Uniunii Europene care definește o viziune comună și obiective concrete pentru consolidarea politicii de securitate și apărare până în anul 2030. Prin caracterul său multidimensional, documentul acoperă întreg spectrul domeniului și este structurat pe patru piloni: acțiune, securitate, investiții și parteneriate.

Prin implementarea acestui cadru, Uniunea Europeană și-a consolidat capacitatea de reacție în materie de securitate și

apărare, inclusiv prin dezvoltarea Capacității de Dislocare Rapidă a UE, devenită operațională începând cu anul 2025.

Totodată, Uniunea își afirmă tot mai clar rolul de actor relevant în domeniul securității maritime, inclusiv în zone de interes strategic cu potențial de confruntare. Strategia de securitate maritimă și Planul de acțiune aferent, adoptate în octombrie 2023, urmăresc consolidarea prezenței UE în domeniul maritim, prin intensificarea cooperării, dezvoltarea capabilităților și gestionarea eficientă a riscurilor.

Carta Albă pentru apărarea europeană sprijină consolidarea dimensiunii de apărare a Uniunii Europene în actualul context de securitate și oferă cadrul pentru investițiile majore preconizate. Documentul evidențiază necesitatea refacerii capacităților europene, continuării sprijinului pentru Ucraina, reducerii deficitelor de capabilități, întăririi bazei industriale și tehnologice de apărare, creșterii finanțării și aprofundării cooperării cu partenerii strategici.

Prin Planul de răspuns european „Readiness 2030”, orientat spre majorarea cheltuielilor pentru apărare, și prin Regulamentul privind instrumentul SAFE (Security Action for Europe), Carta Albă se înscrie într-un pachet amplu de măsuri cu impact semnificativ asupra domeniului apărării la nivelul Uniunii.

Strategia de pregătire a Uniunii Europene urmărește consolidarea capacității UE de anticipare, prevenire și reacție în fața riscurilor și amenințărilor globale actuale, precum tensiunile geopolitice, atacurile cibernetice, manipularea informațională sau efectele schimbărilor climatice. Totodată, aceasta promovează integrarea acțiunilor interne și externe ale Uniunii, printr-o abordare unitară a riscurilor.

Strategia UE pentru Marea Neagră reprezintă o inițiativă politică orientată spre promovarea păcii și securității, concomitent cu stimularea dezvoltării economice și consolidarea democrației într-o regiune marcată de presiuni geopolitice crescânde. Documentul evidențiază Marea Neagră ca spațiu de legătură între Europa,

Caucazul de Sud și zona extinsă a Asiei, subliniind necesitatea unor investiții direcționate în domeniile transporturilor, energiei și infrastructurii digitale.

Creșterea conectivității, atât la nivel intra-regional, cât și inter-regional, este considerată un factor esențial pentru accelerarea independenței energetice, integrarea surselor regenerabile și consolidarea stabilității și rezilienței sistemelor energetice.

Strategia prevede înființarea unui Centru de Securitate Maritimă la Marea Neagră, destinat consolidării securității, protejării infrastructurii critice și asigurării siguranței mediului maritim. Ministerul Apărării Naționale își exprimă intenția de a sprijini implementarea acestei inițiative, inclusiv prin constituirea unei structuri specializate pentru monitorizarea infrastructurii critice.

Revizuirea anuală coordonată a apărării (Coordinated Annual Review on Defence – CARD) și Cooperarea structurată permanentă (Permanent Structured Cooperation – PESCO) rămân instrumente esențiale ale Uniunii Europene pentru monitorizarea implementării priorităților în domeniul capacităților militare și pentru identificarea unor noi oportunități de dezvoltare în comun. PESCO continuă să ofere statelor membre cadrul strategic de cooperare pentru eforturile de planificare și dezvoltare de capacități de apărare, respectiv în materie de angajamente operaționale, precum și în relația cu industria de apărare și strategiile de achiziții în domeniul apărării.

Strategia europeană pentru industria de apărare va oferi viziunea pe termen lung pentru stimularea sectorului industriei de apărare și consolidarea capacităților de apărare ale statelor membre. Alături de alte inițiative la nivelul Uniunii, aceasta va contribui la crearea condițiilor necesare relansării producției și creșterii capacității de furnizare a echipamentelor militare.

În acest context, inclusiv prin prisma alocărilor financiare propuse la nivelul UE – 1,5 miliarde euro pentru perioada 2025–2027, prin EDIP (Programul privind industria europeană de apărare) – România are oportunitatea de a-și revitaliza și moderniza industria

de apărare, valorificând în mod eficient mecanismele europene disponibile.

Evaluarea capacității operaționale

Structura de forțe a Armatei României este configurată pentru a îndeplini întregul spectru de misiuni și atribuții prevăzute de cadrul legislativ în vigoare. Aceasta este organizată pe componente de comandă și control, sprijin al comenzii, informații, manevră, mobilitate și contramobilitate, protecția forței, sprijin prin foc și sprijin logistic.

Capacitatea de luptă a acestor structuri este diferențiată, în funcție de nivelul de pregătire și încadrare, fiind organizate în pachete de forțe cu grade distincte de disponibilitate. Această configurare permite executarea întregii game de operații militare, precum și acordarea de sprijin autorităților publice centrale și locale în situații de urgență.

Concluzii și propuneri privind starea armatei

Principalele avantaje, vulnerabilități și nevoi identificate în urma analiza stării armatei, vor fundamenta procesul de revizuire a Programului Armata României 2040.

În cadrul analizei au fost identificate o serie de avantaje, printre cele mai importante fiind:

- apartenența României la NATO și la UE, cu o implicare și vizibilitate crescute în formate NATO, ONU, regionale și bilaterale;
- prezența structurilor NATO pe teritoriul național, care consolidează credibilitatea României ca stat aliat și contribuie direct la descurajare;
- participarea constantă la activități și misiuni sub egida NATO, UE, ONU, OSCE și în formate regionale, cu efecte pozitive asupra nivelului de instruire și interoperabilitate;

- parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, care facilitează accesul la expertiză, tehnologii și dezvoltări accelerate;
- experiența operațională dobândită în cadrul misiunilor și operațiilor desfășurate în format aliat sau de coaliție;
- implicarea în misiuni de asistență militară în regiunea extinsă a Mării Negre și în Balcanii de Vest;
- corelarea exercițiilor naționale cu activitățile majore ale Alianței, în vederea validării planurilor de apărare și consolidării efectului de descurajare;
- progrese în domeniul securității și apărării cibernetice;
- funcționarea adecvată a mecanismelor specifice mobilizării;
- constituirea unei rezerve voluntare, care permite integrarea rapidă în structurile active și atingerea nivelului necesar de pregătire.

De asemenea, au fost identificate unele deficiențe și nevoi de remediere a acestora:

- nivelul de încadrare cu personal;
- uzura armamentului, sistemelor și echipamentelor dislocate în teatrele de operații;
- nevoia de modernizare a Forțelor Navale Române, din perspectiva de stat riveran Mării Negre;
- dezvoltarea insuficientă a capacităților pentru operații în spațiul cibernetic;
- adaptare dificilă a procesului de formare a specialiștilor militari în domeniul apărării cibernetice;
- dezvoltarea insuficientă a infrastructurii necesare funcționării structurii de forțe;
- procedurile birocratice interne redundante sau nedigitalizate;

Capitolul 3

DEZVOLTAREA CAPABILITĂȚILOR ARMATEI ROMÂNIEI

În vederea stabilirii direcțiilor de dezvoltare a capabilităților necesare apărării naționale, au fost elaborate scenariile strategice probabile, corespunzătoare misiunilor atribuite Armatei României, fundamentate pe ipotezele de planificare prezentate în continuare.

Principalele ipoteze de planificare luate în considerare sunt:

- Mediul de securitate este caracterizat de suprapunerea și interconectarea crizelor, acțiuni simultane ale adversarilor în multiple domenii, comprimarea dimensiunilor geografică și temporală și estomparea delimitării dintre stările de pace, criză și conflict.
- Răspunsul național consolidat presupune o abordare la nivelul întregii societăți, coerența și convergența instrumentelor de putere și depășirea fragmentării interinstituționale.
- România, ca stat membru NATO și al UE, beneficiază de garanții de securitate colectivă, inclusiv de descurajare nucleară și de protecția sistemului NATO de apărare împotriva rachetelor balistice.

- România beneficiază de o garanție bilaterală de securitate de facto, prin prezența forțelor Statelor Unite ale Americii pe teritoriul național.
- Prezența aliată înaintată dislocată pe teritoriul național în scopul asigurării posturii de descurajare și apărare pe flancul estic va fi menținută sau consolidată.
- Armata României va genera efectele militare prevăzute în planurile de apărare și va contribui activ la răspunsul național consolidat.
- Anumite capacități – precum cele din domeniul informațiilor și al operațiilor cibernetice – vor continua să opereze exclusiv sub autoritate națională.
- Dezvoltarea și menținerea capacităților militare vor avea în vedere toate componentele fundamentale (doctrină, organizare, instruire, echipamente, comandă și control, personal, infrastructură și interoperabilitate), în conformitate cu standardele NATO.
- Încadrarea structurii de forțe cu personal calificat și instruit va crește gradual, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, și nu va suferi constrângeri sau restricții de ordin financiar.
- Structurile nominalizate ca prioritare, precum și cele de învățământ și medicale nu au restricții în încadrarea cu personal civil. Capacitatea de școlarizare a instituțiilor militare de învățământ și a unităților de instruire se adaptează la nevoile de formare ale Armatei României.
- Se va operaționaliza conceptul de "management al carierei", printr-un sistem echilibrat de drepturi, obligații și beneficii, orientat spre recrutare, motivare și retenție.
- Aprobarea proiectului legii de modificare și completare a Legii nr. 446/2006 privind pregătirea populației pentru apărare creează cadrul necesar asigurării resursei umane din rezerva operațională pentru structura de

forțe, corespunzătoare din punct de vedere calitativ și cantitativ.

Necesarul de capabilități al Armatei României și direcții de dezvoltare

Analiza Strategică a Apărării definește cerințele minime de capabilități necesare pentru apărarea națională, având în vedere evoluțiile geopolitice actuale și proiecțiile pentru următoarele două decenii. Acestea sunt fundamentate pe obligațiile constituționale privind apărarea țării, corelate cu conceptul aliat de descurajare și apărare și cu planurile de apărare colectivă, care presupun reacție imediată în cadru aliat în eventualitatea unui conflict.

Determinarea necesarului s-a realizat în ipoteza unui conflict major, cu activarea Articolului 5 al Tratatului de la Washington, în condițiile specifice apărării colective.

În această paradigmă, România va valorifica în mod eficient capacitățile dezvoltate în formate multinaționale beneficiind de acces la resurse pe care nu le-ar putea genera și susține autonom. Printre acestea se numără capacitatea de transport aerian strategic, sistemul aeropurtat de avertizare timpurie al NATO, programul aliat de supraveghere persistentă din spațiu (*Alliance Persistent Surveillance from Space*), capacitățile multinaționale de apărare cibernetică și cooperarea cu centrele europene de răspuns la incidente de securitate cibernetică.

De asemenea, România va beneficia, în efortul său defensiv, de existența pe teritoriul său a capacităților militare ale SUA și a celor pentru apărarea împotriva rachetelor balistice.

Stabilirea necesarului a avut la bază cerințele și codificările NATO în domeniu, pentru a asigura interoperabilitatea deplină cu structurile Alianței și ale Uniunii Europene. Aceste cerințe sunt corelate cu planurile de apărare naționale și aliate și presupun implementarea integrală a standardelor cantitative și calitative stabilite la nivel NATO.

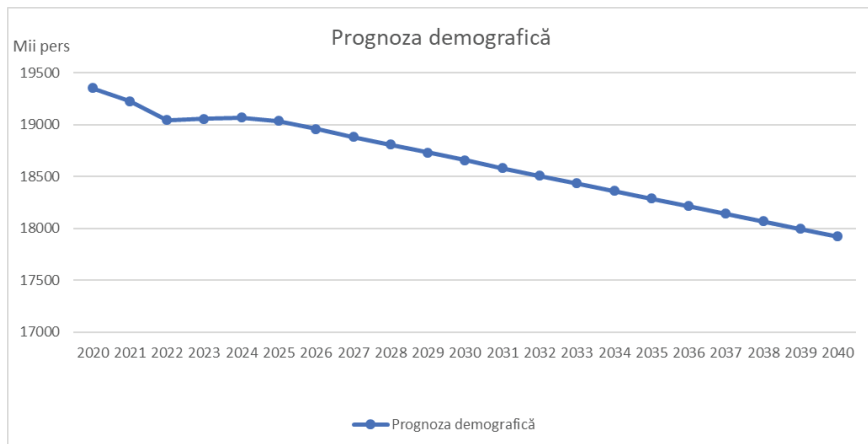
Contribuția României este formalizată în cadrul Procesului NATO de Planificare a Apărării prin Pachetul Țintelor de Capabilități 2025 (TC25). În completarea acestuia, structura de forțe include și elemente specializate, cu caracter unic, care contribuie direct la generarea efectelor prevăzute în planurile aliate.

Cerințele incluse în TC25 vizează dezvoltarea unor structuri de luptă și de sprijin cu nivel ridicat de pregătire, dotate și instruite corespunzător, susținute de un sistem logistic adecvat și capabile de reacție într-un termen foarte scurt.

Proгноze demografice

Principala provocare pe termen lung este determinată de evoluțiile demografice, România înregistrând unul dintre cele mai accentuate declinuri ale populației la nivel european.

Proiecțiile pentru intervalul 2020–2040 indică o reducere constantă a numărului de locuitori, cu o rată medie anuală estimată la aproximativ 0,4%, ceea ce ar putea conduce la o scădere cumulată de peste 1,4 milioane de persoane.

În același orizont de timp, estimările relevă o diminuare a populației rezidente cu aproximativ 2,76 milioane de persoane, o creștere a populației ocupate cu circa 971.000 și o reducere de aproximativ 734.000 a angajaților pe segmentul de vârstă 18 și 40 de ani. Totodată, aproximativ 1,17 milioane de cetățeni din categoria 18–40 de ani, neîncadrați în muncă, pot reprezenta un potențial bazin de recrutare pentru forțele armate.

Prognostice tehnologice

Spațiul de confruntare în care se vor desfășura viitoarele conflicte va fi modelat de integrarea noilor sisteme de tehnică și armament, cu impact direct asupra modului de ducere a operațiilor și asupra organizării apărării naționale. Confruntarea s-a extins dincolo de mediile convenționale, iar obținerea avantajului strategic presupune valorificarea superiorității în operații multidomeniu, inclusiv în spațiile cosmic, cibernetic, electromagnetic și cognitiv.

Ignorarea implicațiilor generate de noile tehnologii ar crea vulnerabilități suplimentare pentru domeniul apărării, în condițiile în care:

- vehiculele fără pilot (terestre, aeriene, maritime și spațiale) sunt dezvoltate și utilizate pe scară largă, devenind accesibile inclusiv statelor cu resurse limitate și actorilor non-statali;
- sunt implementate sisteme autonome de comandă și control, de procesare și analiză a datelor, bazate pe algoritmi avansați de inteligență artificială, care sprijină sau automatizează procesul decizional;
- interdependența dintre infrastructurile cibernetice militare și cele civile este în creștere, iar delimitarea dintre acestea devine tot mai difuză;
- spațiul digital este militarizat prin proliferarea instrumentelor cibernetice sofisticate, inclusiv în rândul actorilor non-statali și al statelor autoritare;
- tehnologii disruptive, precum armele cu energie dirijată și sistemele hipersonice, sunt deja integrate în arhitecturi de armament;
- producția de materiale cu dublă utilizare (civil–militară) este în creștere, ceea ce complică reglementarea și controlul armamentelor.

Integrarea acestor tehnologii în sisteme tot mai sofisticate impune adaptarea doctrinelor, revizuirea conceptelor operaționale și, în anumite cazuri, reconsiderarea cadrului normativ privind desfășurarea conflictelor, cu implicații asupra organizării și structurii forțelor armate.

Pentru menținerea relevanței instrumentului militar, aceste evoluții sunt avute în vedere în procesul de configurare a viitoarelor capacități și structuri ale Armatei României.

Adaptarea la viitorul mediu operațional presupune atât dezvoltarea capacităților în noile domenii (spațial și cibernetic), cât și integrarea tehnologiilor emergente în arhitectura forțelor, prin:

- implementarea algoritmilor de inteligență artificială la nivelul sistemelor decizionale și de procesare automată a datelor, al infrastructurilor cibernetice și sistemelor de comandă-control, informații, supraveghere, recunoaștere;
- dezvoltarea, operaționalizarea și intrarea în dotare a unor sisteme autonome de luptă – vehicule fără pilot;
- dezvoltarea cadrului pentru digitalizarea spațiului de luptă și creșterea interconectivității între infrastructurile de rețea de date militare și civile;
- integrarea treptată a unor sisteme noi de arme: arme cu energie dirijată, hipersonice;
- creșterea rezilienței cibernetice și organizarea unor centre de operații cibernetice;
- adaptarea resurselor umane prin programe de atragere, pregătire și instruire a specialiștilor în tehnologiile emergente, în parteneriat cu mediul academic;
- actualizarea legislației naționale privind utilizarea tehnologiilor emergente în context militar și a strategiilor naționale integrate pentru utilizarea noilor tehnologii în apărare.

România va urmări, totodată, corelarea dimensiunilor industriale, tehnologice și demografice, pentru a-și valorifica potențialul regional și a susține dezvoltarea unei baze de apărare competitive și sustenabile.

Planul de înzestrare a Armatei României

Planul de înzestrare a Armatei României (PIAR) reprezintă documentul programatic care fundamentează planificarea achizițiilor de armament și definește direcțiile de acțiune ale Ministerului Apărării Naționale pentru următorul deceniu.

PIAR asigură dotarea structurilor de luptă și a celor de sprijin cu tehnică interoperabilă necesară atingerii nivelului de operaționalizare stabilit, corelat cu resursele financiare aprobate sau estimate pentru perioada de referință. Documentul include toate programele de înzestrare planificate la nivelul ministerului, structurate pe priorități, și este prezentat anual Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAȚ).

Pachetul Țintelor de Capabilități 2025 introduce cerințe suplimentare, a căror implementare va fi prioritizată pe termen scurt și mediu, implicând un efort financiar semnificativ. Realizarea acestor obiective și alinierea structurilor existente la standardele NATO

presupun majorarea efectivelor, constituirea stocurilor necesare și modernizarea infrastructurii.

În completarea resurselor naționale, va fi utilizat și instrumentul financiar SAFE (**Security Action for Europe**), care pune la dispoziția statelor membre împrumuturi pe termen lung — până la 45 de ani, cu 10 ani perioadă de grație — garantate de Uniunea Europeană, în limita unui plafon total de 150 de miliarde euro, cu respectarea criteriilor de eligibilitate.

Prioritatea strategică rămâne consolidarea capacității de apărare, atât la nivel național, cât și aliat, pentru descurajarea și contracararea eficientă a amenințărilor convenționale, asimetrice și hibride.

Creșterea bugetului apărării va genera, totodată, efecte pozitive asupra industriei naționale de profil, oferind oportunitatea unui proces accelerat de modernizare și re tehnologizare, prin atragerea de tehnologii avansate și expertiză, în parteneriat cu companii europene și internaționale consacrate, dezvoltarea economiei orizontale și crearea de locuri de muncă înalt profesionalizate și tehnologizate.

Capitolul 4

ANALIZA ASPECTELOR NON-MILITARE ȘI NON-MATERIALE ALE APĂRĂRII

Evoluțiile recente și tendințele anticipate ale mediului de securitate au un impact direct asupra utilizării integrate a tuturor instrumentelor de putere și impun luarea în considerare a unor factori non-militari și non-materiali cu influență asupra apărării naționale.

Probabilitatea izbucnirii unui conflict armat convențional a crescut în ultimii ani, ceea ce necesită un nivel adecvat de pregătire și conștientizare la nivelul societății.

Dimensiunea socială a apărării trebuie să completeze măsurile de consolidare a rezilienței și de întărire a capacității de reacție interinstituțională, asigurând susținerea pe termen lung a răspunsului național la diverse tipuri de amenințări și la efectele acestora asupra statului și societății.

Dezvoltarea componentelor non-militare

La nivel național, caracterul integrat al efortului de apărare trebuie să conducă la maximizarea capacității de reacție a societății în ansamblu, în fața întregii game de riscuri și agresiuni, convenționale și neconvenționale. Aceasta presupune integrarea componentelor militare și non-militare într-un sistem unitar de decizie și acțiune, coordonat la nivel național și sincronizat pe toate palierele. O astfel de abordare asigură gestionarea coerentă a amenințărilor și consolidarea rezilienței.

Cooperarea interinstituțională eficientă trebuie consolidată prin măsuri organizaționale și procedurale clare, susținute de un cadru legislativ flexibil și adaptabil, care să permită dezvoltarea și implementarea rapidă a opțiunilor aferente răspunsului național consolidat.

La nivel societal, este necesară o integrare civil-militară permanentă, atât în plan decizional, cât și procedural, inclusiv prin implicarea societății civile, a mediului economic și a celui academic în procesul de pregătire și susținere a răspunsului integrat la crize și amenințări.

Industria de apărare are un rol strategic în susținerea dezvoltării capabilităților și a rezilienței naționale. În consecință, este necesară consolidarea capacităților industriale care să asigure producția de tehnică militară și muniție modernă, mentenanța echipamentelor și dezvoltarea de soluții noi în situații de criză sau conflict. Revitalizarea și modernizarea industriei naționale de apărare presupun politici coerente, finanțare adecvată și parteneriate solide, inclusiv cu operatori economici din sectorul privat.

Pentru asigurarea unei dezvoltări sustenabile, România trebuie să garanteze continuitatea finanțării programelor de înzestrare, integrarea tehnologiilor moderne și a rezultatelor cercetării naționale, implicarea operatorilor civili în completarea capacităților de producție, susținerea industriilor conexe și promovarea activă a produselor naționale la nivel internațional.

Pregătirea economiei pentru apărare implică cooperarea cu sectorul privat în vederea conversiei rapide a producției în situații de mobilizare sau război, prin pregătirea din timp de pace a operatorilor economici pentru susținerea efortului militar.

Pregătirea teritoriului pentru apărare presupune implementarea unor planuri integrate destinate consolidării rezilienței naționale în eventualitatea unui conflict, prin protejarea infrastructurii critice, asigurarea continuității serviciilor esențiale, constituirea de stocuri strategice, dezvoltarea capacităților medicale și planificarea resurselor necesare gestionării situațiilor de urgență.

Mobilitatea militară reprezintă un element esențial pentru desfășurarea activităților militare în timp de pace, criză sau conflict. Asigurarea acesteia implică participarea activă la inițiativele NATO și UE, integrarea măsurilor rezultate în planul național de mobilitate și implementarea lor în coordonare interinstituțională (Ministerul Apărării Naționale și în cooperare cu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale și cu alte instituții guvernamentale).

La nivel aliat, mobilitatea se materializează prin planuri dedicate coridoarelor de deplasare militară, iar la nivel european, prin proiecte care vizează modernizarea infrastructurii, reducerea timpilor de tranzit, simplificarea formalităților și armonizarea cadrului legislativ.

Dezvoltarea componentelor non-materiale

În domeniul apărării naționale, factorii non-materiali desemnează acele elemente intangibile care influențează semnificativ capacitatea statului de a-și proteja suveranitatea, securitatea și interesele. Acești factori¹ țin de dimensiunea psihologică, socială,

1 Stabilitate politică și guvernantă; unitate națională și coeziune socială; moral și dorința de a lupta; cultură strategică; informare și conștientizare; etică și legalitate; percepție și reputație; leadership și decizie; cultură și istorie; reziliență și adaptabilitate; relații internaționale și alianțe.

politică și culturală a societății și, integrați adecvat în politicile de apărare, contribuie la alinierea strategiei naționale la realitățile actuale de securitate, la consolidarea stabilității pe termen lung și la obținerea unui avantaj strategic.

Modelarea percepțiilor, atitudinilor și comportamentelor prin intermediul rețelelor sociale și al instrumentelor bazate pe inteligență artificială generează efecte directe asupra coeziunii sociale, asupra încrederii în valorile democratice și asupra disponibilității populației de a susține efortul de apărare. Exploatarea vulnerabilităților societale, inclusiv a nivelului redus de reziliență la dezinformare, favorizează polarizarea socială și permeabilitatea la mesaje extremiste, xenofobe sau antidemocratice, cu impact asupra bazei de sprijin a apărării naționale.

Aceste evoluții sunt amplificate de tendințele demografice, precum îmbătrânirea populației și emigrarea tinerilor, care afectează direct capacitatea de recrutare și constituirea rezervei.

Pornind de la legitimitatea apărării teritoriului național și a valorilor democratice, este necesară consolidarea pregătirii cetățenilor prin dezvoltarea educației civice și patriotice, creșterea nivelului culturii de securitate prin programe educaționale și comunicare publică eficientă, precum și prin promovarea solidarității și rezilienței sociale. Sunt necesare, totodată, programe dedicate întăririi rezilienței la nivel individual, familial și comunitar, cu accent pe gestionarea situațiilor de criză și conflict.

În acest cadru, responsabilitatea clasei politice este esențială. Prin atitudine, discurs și acțiune, liderii politici trebuie să promoveze solidaritatea și coeziunea socială, să susțină instituțiile statului și forțele armate și să contribuie la consolidarea încrederii publice în momente de criză.

Gestionarea coerentă a factorilor non-materiali și non-militari va consolida capacitatea societății de a face față schimbărilor politice, economice și sociale cu potențial destabilizator și va întări reziliența națională.

Pe termen scurt și mediu, prioritățile statului trebuie să vizeze întărirea capacității defensive, iar prin politici publice coerente și susținute, să contribuie la dezvoltarea unei capacități credibile de descurajare și reacție la întreaga gamă de riscuri la adresa securității naționale.

Pe termen lung, societatea modernă presupune o abordare integrată, care depășește dimensiunea strict militară. Creșterea rezilienței naționale, protecția infrastructurii critice, securitatea energetică, capacitatea de răspuns la crize complexe și consolidarea culturii de securitate reprezintă componente indispensabile ale unei viziuni strategice credibile.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Scopul principal al Analizei Strategice a Apărării (ASA) îl reprezintă formularea de recomandări pentru ajustarea efortului național de apărare la noul context strategic și la transformările majore survenite în mediul internațional de securitate. Totodată, documentul propune măsuri pentru consolidarea cadrului necesar gestionării provocărilor la adresa securității naționale și pentru actualizarea planurilor și capabilităților care fundamentează structura de forțe.

Mediul de securitate global este marcat de accentuarea divergențelor dintre principalele centre de putere, ceea ce a condus la creșterea instabilității, incertitudinii și volatilității la nivel strategic. Competiția tinde să prevaleze în raport cu cooperarea, conflictele de interese se intensifică și devin mai violente, iar rolul apărării ca instrument fundamental al puterii statului capătă o relevanță sporită în asigurarea descurajării și a capacității de reacție.

Consolidarea capacității de apărare, alături de întărirea cooperării interinstituționale, este esențială pentru prevenirea agresiunilor și pentru gestionarea eficientă a unui eventual conflict. În acest context, statul român trebuie să își asume, în mod responsabil, alocarea resurselor necesare îndeplinirii obligațiilor constituționale privind apărarea națională.

Rezultatele analizei evidențiază atât necesitatea menținerii elementelor de continuitate, cât și imperativul inovării și adaptării la noile realități strategice. Concluziile și recomandările formulate

vor fundamenta procesul de revizuire a Programului privind transformarea, modernizarea și dezvoltarea Armatei României 2044 (AR-2044). În acest sens, au fost elaborate direcții de acțiune menite să susțină implementarea obiectivelor stabilite prin Programul AR-2044, după cum urmează:

Creșterea capacității de luptă a Armatei României

Revizuirea Programului „Armata României 2040”, cu extinderea orizontului de planificare până în 2044, va urmări configurarea unei armate organizate, încadrate, dotate și instruite la un nivel care să îi permită garantarea suveranității și integrității teritoriale a României, participarea la postura aliată de descurajare și apărare și executarea întregului spectru de misiuni încredințate.

Elaborarea planurilor de implementare a capacităților va avea în vedere atât constituirea unor structuri noi, cât și capacitatea de refacere și regenerare a celor afectate în eventualitatea

unui conflict armat. O constrângere majoră o reprezintă necesitatea majorării ponderii cheltuielilor destinate operării, mentenanței și instruirii, în contextul introducerii în dotare a unor sisteme moderne de armament și tehnică bazate pe tehnologii emergente.

Configurarea unei noi structuri de forțe presupune un proces etapizat de transformare, corelat cu resursele disponibile și cu evaluarea riscurilor asociate unei finanțări insuficiente. Obiectivul este constituirea unei forțe cu capacitate ridicată de reacție și supraviețuire, flexibilă, rezilientă și capabilă să genereze efecte decisive, destinată atât misiunilor constituționale, cât și angajamentelor asumate în cadru aliat.

În paralel, va fi dezvoltat și implementat în continuare Conceptul de Apărare Națională Consolidată, care vizează adaptarea cadrului legislativ, actualizarea strategiilor și doctrinelor și modernizarea forțelor, pentru integrarea coerentă a tuturor instrumentelor de putere și diversificarea opțiunilor de răspuns în domeniul descurajării și apărării.

Asigurarea resurselor financiare necesare

Rezultatele analizei actuale, coroborate cu evoluțiile din spațiul euroatlantic, indică necesitatea majorării resurselor financiare alocate apărării naționale, pentru a face față în mod adecvat riscurilor și provocărilor existente.

Transformările din arhitectura de securitate europeană, împreună cu eforturile Alianței Nord-Atlantice de echilibrare a contribuțiilor statelor europene, evidențiază cerința unei creșteri sustenabile a ponderii din PIB destinată apărării.

Planificarea bugetară pentru perioada următoare trebuie să reflecte cerințele de executare a planurilor de apărare naționale și aliate, necesitatea creșterii atractivității profesiei militare și a retenției personalului, continuarea și extinderea programelor de înzestrare, precum și modernizarea infrastructurii militare și a celei civile cu impact asupra mobilității militare.

Totodată, este esențială valorificarea oportunităților oferite prin planul European Readiness 2030, care susține investițiile în refacerea capacităților europene de apărare, sprijinirea Ucrainei, reducerea deficitelor de capabilități și consolidarea bazei industriale de profil la nivel european.

Rezolvarea problemei deficitelor de încadrare cu personal și asigurarea generării rezervei

Resursa umană reprezintă elementul esențial al capabilităților Armatei României. Se impune adoptarea unor măsuri pe termen scurt și mediu, susținute prin adaptarea cadrului legislativ, pentru asigurarea nivelului necesar de personal atât pentru structura actuală, cât și pentru cea proiectată.

În acest scop, este necesară elaborarea și implementarea unor strategii și politici dedicate creșterii atractivității profesiei militare, precum și optimizării proceselor de recrutare, selecție, formare și dezvoltare a carierei. Totodată, vor fi avute în vedere modernizarea sistemului de mobilizare și consolidarea unei rezerve voluntare funcționale, capabile să completeze eficient structurile operaționale.

Dezvoltarea cooperării interinstituționale pentru apărarea națională

Îmbunătățirea continuă a coordonării și cooperării interinstituționale este critică pentru coerența efortului de apărare națională, atât pentru îndeplinirea nivelului de ambiție militar, cât și pentru realizarea răspunsului adecvat la multitudinea de provocări din contextul actual de securitate. Cultura de securitate și apărare trebuie să evolueze către un model de cooperare proactivă, bazată pe încredere, schimb eficient de informații și asumarea responsabilităților comune.

Acest obiectiv presupune măsuri organizaționale și procedurale adecvate, susținute de un cadru legal clar și flexibil, care să permită integrarea eficientă a componentelor civile și militare în cadrul răspunsului național consolidat.

Dezvoltarea industriei de apărare

Este nevoie ca industria națională de apărare să poată asigura capacități industriale capabile să producă armament și tehnică militară necesare dotării structurii de forțe, menținerii acestora în stare operațională, asigurării nivelurilor stocurilor și nevoilor pentru generarea și regenerarea forțelor în caz de conflict.

Dezvoltarea capacității de producție a industriei naționale de apărare, asigurarea stocurilor de materii prime, diversificarea surselor de aprovizionare, securizarea lanțurilor de aprovizionare și asigurarea rezilienței acestora în caz de conflict sunt imperative în asigurarea securității naționale.

În consecință, se impune creșterea investițiilor în industria națională de apărare, coordonarea și acordarea de sprijin în vederea facilitării industriei civile de a se transforma, la nevoie, în industrie de război și de a putea integra noile tehnologii în sistemele proprii din domeniul apărării. De asemenea, trebuie vizată îmbunătățirea legislației incidente și accelerarea procedurilor de achiziții, în scopul de a se asigura relevanța și oportunitatea eforturilor de înzestrare.

Dezvoltarea infrastructurii

Pentru asigurarea executabilității planurilor de apărare, este necesară consolidarea infrastructurii militare și conexe. Prioritățile vizează modernizarea facilităților de instruire, dezvoltarea infrastructurii operaționale și a poligoanelor, actualizarea bazei materiale de instrucție, extinderea capacităților de depozitare și modernizarea facilităților destinate sprijinului națiunii gazdă pentru forțele aliate dislocate pe teritoriul României.

Pregătirea economiei și teritoriului pentru apărare

Pregătirea economiei pentru apărare presupune instituirea, încă din timp de pace, a unui cadru funcțional de cooperare cu sectorul privat, care să permită conversia rapidă a operatorilor economici la producția necesară în caz de război. Trecerea la o economie capabilă să susțină efortul de apărare implică măsuri coordonate la nivel guvernamental pentru mobilizarea și gestionarea resurselor naționale, precum și pregătirea mediului privat pentru adaptarea accelerată a capacităților de producție.

Pregătirea teritoriului pentru apărare necesită planuri integrate care să asigure, în eventualitatea unui conflict, cooperarea eficientă între instituțiile din sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională, populație și sectorul privat. Obiectivele principale sunt protecția infrastructurii critice, menținerea funcționării serviciilor esențiale, gestionarea evacuărilor,

constituirea stocurilor strategice și consolidarea capacităților medicale de urgență.

Implementarea progresului tehnologic

Accelerarea dezvoltării tehnologiilor emergente și disruptive va influența semnificativ regulile conflictului, organizarea și întreținerea forțelor armate. Obținerea avantajului strategic va depinde de capacitatea de a opera eficient în toate domeniile — terestru, aerian, naval, cibernetic, electromagnetic, cognitiv și cosmic.

În perioada următoare, este necesară facilitarea implementării graduale și selective a unor tehnologii care sunt deja în exploatare de către anumite forțe armate, care sunt sau devin accesibile la nivel comercial și care, dacă sunt utilizate de anumiți actori statali și non-statali, generează riscuri majore. Între acestea se evidențiază sistemele autonome de armament și tehnică de luptă, folosirea inteligenței artificiale în multiple domenii și capabilități militare, armele hipersonice, armele cu energie dirijată și cele pentru îmbunătățirea performanțelor luptătorului.

Integrarea acestor tehnologii în capabilitățile și structurile militare impune inclusiv adaptarea doctrinelor militare. O direcție importantă de acțiune în sprijinul implementării noilor tehnologii este reprezentată de dezvoltarea resurselor umane adecvate, prin atragerea în sistemul militar a specialiștilor, concomitent cu adaptarea corespunzătoare a instruirii personalului activ pe acest palier. Nu în ultimul rând, va trebui să fie urmărită actualizarea legislației naționale, pentru a se crea cadrul legal necesar folosirii acestor tehnologii în domeniul militar.

Valorificarea unor factori non-militari și non-materiali

Abordarea integrată a apărării presupune dezvoltarea unei capacități de reacție la nivelul întregii societăți, capabilă să facă față tuturor tipurilor de riscuri și agresiuni.

La nivel societal, este imperativă dezvoltarea unor programe pentru educarea populației și a administrației publice, pentru dezvoltarea și consolidarea unei culturi de securitate care să susțină valorile naționale și să asigure inclusiv reziliența în fața agresiunilor cognitive, informaționale și cibernetice.

Direcțiile prioritare includ:

- campanii de informare și conștientizare privind aspectele esențiale ale securității și apărării;
- pregătirea populației pentru gestionarea situațiilor de criză și conflict;
- programe pentru întărirea rezilienței la nivel individual, familial și comunitar;
- politici și măsuri care consolidează solidaritatea socială și încrederea în instituții;
- adaptarea programelor educaționale pentru dezvoltarea spiritului civic și a educației etice și patriotice;
- măsuri de creștere a rezistenței la dezinformare și manipulare, pentru limitarea polarizării și întărirea coeziunii sociale.

În concluzie, analiza multidimensională prezentată în acest document a condus la formularea unor propuneri concrete, care urmează să fie analizate și valorificate prin includerea lor în cadrul normativ, în documentele de planificare și în măsuri aplicabile. Acestea vizează atât Ministerul Apărării Naționale și instituțiile din sistemul național de securitate, cât și celelalte autorități publice relevante și societatea românească în ansamblu.

